

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
у співпраці
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Національний літературно-меморіальний музей Г.С.Сковороди
(Сковородинівка, Харківська обл.)
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ)
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Віденський приватний університет Вебстера (Австрія)
Інститут психології, Школа мистецтв і наук Державного університету імені Іллі (Тбілісі, Грузія)
Вюрцбурзький університет Юліуса Максиміліана (Німеччина)
Варшавський університет (Польща)
Університет Яна Вижиговського (Полковіце, Польща)
Філософський факультет Бухарестського університету (Румунія)
Університет Костянтина Філософа в Нітрі (Словаччина)

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА У СУЧАСНОМУ БАГАТОВИМІРНОМУ СВІТІ

**Збірник тез
VIII Міжнародної науково-практичної
конференції**

16 листопада 2022 року

Львів 2022

УДК [929:[1+37+82]](477)”1722/1794”Г.Сковорода(063)
С 44

За редакцією
члена-кореспондента НАН України,
доктора філософських наук, професора
В. П. Мельника

Відповідальні за випуск:
В. М. Качмар, Л. В. Рижак, Н. І. Жигайло, Ю. В. Максимець

С 44

Григорій Сковорода у сучасному багатовимірному світі : зб. тез VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 16 листопада 2022 р.) / за ред. чл.-кор. НАН України, д-ра філос. наук, проф. В. П. Мельника ; відп. за вип. В. М. Качмар, Л. В. Рижак, Н. І. Жигайло, Ю. В. Максимець. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. – 316 с. : рис., табл. – Бібліогр. в кінці ст.

Для науковців, викладачів та студентів вищих навчальних закладів.
УДК [929:[1+37+82]](477)”1722/1794”Г.Сковорода(063)

© Автори тез, 2022
© ЛНУ ім. Івана Франка, 2022

Окремо хотілося б відзначити, яке значуще значення мислитель приділяв любові для «внутрішньої» особистості. Саме це безумовно найсильніше почуття робить людей людьми та допомагає знайти правильних людей в оточенні, які сприяють духовному росту, якщо це справді щирі, чесні та хороші друзі. Любов завжди разом із добром перемагає зло, брехню, ненависть, заздрість, тобто ті властивості характеру, що псують душу та перетворюють на звалище для сміття. І оце вміння любити поширюється не тільки на людські стосунки, а й на зв'язок із природою та Богом.

Висновки. В центрі філософських роздумів Г.Сковороди проблема пізнання дійсної людини. Цей процес відкриття її таємниці утворює теоретичні підвалини, на яких будується його розуміння світу. Згідно праці філософа, людина має три позиції у відношенні до світу, які реалізуються через наступні ідеї: задоволення потреб людини у щасті та радості, проблема волі і розуму та ідея свободи від світу як ідея свободи від тілі, від смерті, це ідея воскресіння і загального перетворення.

1. Загубий П. В. *Філософська спадщина Г. С. Сковороди*. – К.: Знання, 2000. – 562 с.
2. Іваньо І.В. *Філософія і стиль мислення Г. Сковороди*. – К.: Наукова думка, 1983. – 272 с.
3. Козій Дмитро. *Три аспекти самопізнання у Сковороди // Хроніка 2000*. – К., 2000. – Вип. 39-40. – Т. II. – С. 475-487.
4. Паласюк Г. Б. *Ідеал людини в творах Григорія Сковороди та Сенеки // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка*. Вип. VII. Серія: Історія: Збірник наукових праць. - Тернопіль, 1998. – С. 193-199.
5. Сковорода Г. С. *Збірник творів*. – К.: Знання, 1995. – 456 с.
6. Сковпень М. Р. *Антологія української філософської думки*. – К.: Знання, 1994. – 746 с.
7. Ушкалов Л.В. *Григорій Сковорода і антична культура*. – Х.: Т-во «Знання», 1997. – 180 с.

Заборна М.С., Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ЛІНГВАЛЬНЕ УВИРАЗНЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО АСПЕКТУ ПСИХОЛОГІЇ ТА ФІЛОСОФІЇ ВЧИНКУ В ТЕКСТІ КНИГИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ «БРАНЬ АРХИСТРАТИГА МИХАИЛА СО САТАНОЮ О СЕМ: ЛЕГКО БЫТЬ БЛАГИМ»

Проблема вибору як самовизначення людини – одна із концептуальних позицій філософування й творчої спадщини Григорія Сковороди. У цьому плані текст його твору «Брань архистратига Михаила со Сатаною о сем: легко быть благим» (Сковорода, 1961: надалі посилання здійснюватимуться на це видання) прочитується як своєрідна авторська теорія, де в контексті характерного для Сковороди перетворення книги теологічної на книгу філософську експлікується звернення мотиваційного складника вчинку й імплікується процес здійснення людиною вибору та прийняття рішення.

Осмислення виділеного тексту під радикалом контекстуально-інтерпретаційного методу аналізу опирається на науково-теоретичне й суспільно-історичне тло, яке актуалізує, з одного боку, концепцію побудови історії психології людства на ідеї вчинку, що визначається як «логічний осередок психічного, вища форма душевно-духовної діяльності, наповнена сутнісним для людини змістом» (Роменець, 2005: 19), а з іншого, – передбачає звернення до феноменологічної традиції філософсько-психологічної думки епохи Просвітництва, у яку жив Григорій Савич Сковорода.

Вчинковий напрям в історії, теорії та методології психологічної науки, фундатором якого став український філософ та психолог Володимир Роменець (1926–1998), продукує релевантні для інтерпретації тексту Сковороди постулати: 1. Вчинок є структурним утворенням, компонентами якого виступають ситуація, мотивація, дія, післядія. 2. Історія

життя людства розгортається відповідно до структурної логіки становлення, розгортання й здійснення вчинку. 3. Історично усвідомлювані форми вчинку визначають чотири людські психотипи: а) приєднана до світу як опори буття людина Первісного суспільства, Стародавнього світу й Середньовіччя, психічна активність якої визначається залежністю від ситуації; б) самодостатня відносно світу людина епохи Відродження й Просвітництва, вихідним пунктом поведінки якої стає мотивація; в) людина XIX–XX століття, що освоює світ, діючи відповідно до своїх цілей; г) сучасна людина, яка керується принципом післядії, «відпрацьовуючи» взірцеві, наповнені сутнісним змістом канони людського буття.

Григорій Сковорода, живучи у вік Просвітництва, сприйняв і сам створював провідну ідеологію своєї епохи, а головне – своєрідно її тлумачив. Йдеться, зокрема, про мотиваційний період в історії психології людства, за якого базовим акцентом стає відчуття й розуміння людиною залежності своїх вчинків від власних потреб та бажань, що актуалізує мотиваційне визначення вчинку на рівні прийняття рішення діяти певним чином. Власне, епоха Просвітництва – після виявлення принципів формування мотиву та боротьби мотивів у контексті періоду Відродження, після сформульованої у XVII столітті ідеї прийняття рішення на емоційній основі – спрямовує свої зусилля на проблему інтелекту й волі як провідних чинників у здійсненні людиною вибору стосовно прийняття рішення.

На тлі знакової для Просвітництва ідеї вибору та прийняття рішення мовний простір тексту Григорія Сковороди дихотомічно актуалізує релевантні для його інтерпретації текстові концепти. Відповідно виділяються:

1. Душа як сутність, що поєднує земне й божественне («сія земличка имѣет двѣ части – долнюю и горнюю, здѣшнюю и тамошню», – с. 439) в природі людини, цілісність якої богословська антропологія вбачає в ієрархічній триєдності ‘дух – душа – тіло’. У цьому плані істинне життя передбачає підпорядкування душі духові, нейтралізацію власних бажань та нехтування світськими пожаданнями тіла: «Господь Бог твой посредѣ тебе, во внутреностех твоих, в сердцѣ твоєм и в душѣ твойй. ... Дух, не раздѣляющійся от тебе, но превосходящій дебелость плоти и тонкость души твоея, той спасет тебя. Сей да изыйдет, да явится тебѣ, да вмѣстиши в сердцѣ, да не удавит души твоея смрад бѣсовскій и мірских вожделѣній зловоніе. ... Сожечь и убить душу твою, разумѣй: отнять от нея власть и силу. Тогда останется в тебе един фимиам Божій, спасительное благоуханіе» (с. 449–450).

2. Серце як вища частина душі, сама наявність якої робить необхідність вибору, позаяк в людині «два сердца: ангелское и сатанское, борющаяся между собою. Сія два царства в каждом человекѣ дѣют вѣчную борбу. Егда же чистое сердце одолѣло злоную бездну, тога врата адава сокрушаются» (с. 439).

3. Шлях як результат вибору, чим, власне, й постає людське життя, метафорично номіноване, з одного боку, як ‘шлях миру’ («Сей путь есть радостен, но пуст, пуст, но радостен, и внѣ его нѣсть спасенія. Пуст же, яко людем избранным точною отверст» – с. 451), з другого боку, як ‘лівий шлях’ («Есть же вентер сѣть рыболовна, сотворенна по образу чрева: широка во входѣ, тѣсна во исходѣ», – с. 452).

4. Людина, що крокує обраним шляхом. На шляху миру вона ‘мандрівник’: «Он шествует веселыми ногами и мѣстами и спокойно воспѣвает: «Пришелец аз есмь на землѣ, не скрый от мене заповѣдей твоих». Воспѣвая, обращает очи то надесне, то налево, то на весь горизонт, почивает то на холмѣ, то на источникѣ, то на гранѣ зеленѣй; вкушает пищу безпритворную, но сам он ей, как искусный пѣвец простой пѣснѣ, придает вкус. ... Сей странник бродит ногами по землѣ, сердце же его на небесѣх и наслаждается» (с. 448). Лівим шляхом блукають ‘нешасні подорожні’: «Сей безпокойный путь толпами людей, как торгами, весь зассорен. Трус колесниц, шум бичей, конскій топот и свист обличает, что сія громада есть полк честолюбцов; сію же предварившая толпа есть торжество сластолюбцов. Сіе обличается пищаніем и ржаніем мусикійских органов, восклицаніем торжествующих и козлогласованіем, поваренными запахами, гаром и куренем. Протчее в далних оних сволочях и стеченіях: там – тяжбы, брани, татьбы, грабительства, лести, купли, продажи, лихоимства...» (с. 453).

Дихотомічне осмислення ключових текстових концептів дозволяє “схопити” їх взаємодію й слугує виведенню вершинного текстового смислу з його номінацією ‘вибір життєвого шляху, що вимагає здійснення вчинку’. У зв’язку з цим можна відстежити текстову модель мотиваційного становлення вчинку, виділивши в ній компоненти:

1) емоційний поштовх до прийняття рішення як наповнення серця, порухи душі, увиразнені в опозиції «веселіє и радость, мир и упокоєніє» як «наслѣдіє служащим Господеви» (с. 461–462) та «связала вѣчными узами туга сердце» тих, що «растлѣша и омерзѣша в самых началах и сѣменах своих, в самом коренѣ сердца своего» (с. 445);

2) позначений сформованим світовідчуттям інтелектуальний аспект мотивації вчинку та прийняття рішення, у площині якого з авторської сентенції «Мысль есть руководительница человѣку и путь» (с. 456) висновуються опозиційні тези ‘добра думка – добрий шлях’ // ‘зла думка – злий шлях’: «Началом вертоградных плодов суть сѣмена. Сѣменами же злых дѣл суть злыя мысли» (с. 444);

3) ‘вчинкування’, позначене вибором різних шляхів, – доброго, де робиться «и сродное, и легкое, и благолѣпное, и преподобное, и веселое, и полезное, без серебра и горестей стяжаемое», і злого, де «все дѣлается то, что не нужно, что лишнее, что не надобное, не приличное, вредное, пакостное, гнусное, дурное, непригожее, скверное, мучительное, нечестивое, богомерзкое, проклятое, мірское, плотское, тлѣнное, вѣтренное, дорогое, рѣдкое, модное, заботное, разорительное, погибельное, адское... и протчій неусыпающій червь» (с. 459), – що протиставляють життя, яке «не зависит от заботных сует и суетных забот» (с. 459) та «студодѣйство, ищуща сладости в мертвом благѣ» (с. 461).

Окреслена модель узгоджується з апробованою в сучасній лінгвістиці тексту схемою формування мотивної структури, що відтворює процес формування мотиву вчинку персонажа під радикалом категорії модусу як способу взаємодії особистості з оточенням й конкретизується як переключання модусних реєстрів на зразок ‘перцептивний модус ~ емотивний модус ~ ментальний модус ~ вольовий модус’ (Заборна, 2022: 189).

Водночас пов’язані з текстом Григорія Сковороди висновкові позиції відтворюють особливості осмислення мотиваційного аспекту вчинку, властиві саме епосі Просвітництва.

По-перше, певна неактуалізованість вольового модусу при імпліцитному усвідомленні необхідності зробити життєвий вибір і прийняти рішення стосовно певного вчинку в так званій об’єктивній дійсності репрезентує тогочасну людину як таку, що перебуває у світі ідеальних цінностей, а тому «учинкова дія немовби відкидається в сутність мотивації та не має іншого змісту, крім змісту саме цього – мотиваційного» (Роменець, 2006: 791–792). Душевний устрій мислителя, втілений у звертанні до Михайла Ковалинського, яким розпочинається «Брань архистратига Михаила со Сатаною...», слугує яскравим тому підтвердженням: «Не орю убо, ни сѣю, ни куплю дѣю, ни воинствую, отвергаю же всякую житейскую печаль. Что убо дѣю? Се что! «Всегда благословляще Господа, поем воскресеніє Его!» (с. 438)

По-друге, мотиваційне розгортання вчинку в осмисленні Григорія Сковороди узгоджується з визнанням певних іманентних, трансцендентних чинників мотивації, що є свого роду ‘мотиваційним фаталізмом’ (В. Роменець), у контексті якого людина стоїть перед вибором, орієнтуючись на ідею Бога як домінуючий особистісний смисл власного духовно-душевного устрою: «И что есть Бог, если не внутри нас пламенѣющая, аки искродышущій уголь, блаженная оная врода: «Без мене не можете творити ничесо же» (с. 462). Тим-то вибір у життєвому вимірі людини епохи Просвітництва є насамперед пошуком трансцендентного ідеалу: «Бездна дух есть в человѣкѣ, вод всѣх ширшій и небес. Не насытиш тѣмь вовѣки, чемь плѣняет мір сей весь. ... Чему ты не ищешь знать, что то зовется Бог? Чему не толчешь, чтоб увидѣть его ты смог? Бездна бездну удолит вдруг» (с. 456).

З іншого боку, заґрунтоване на виборі окреслення мотиву вчинку, що увиразнюється в тексті Григорія Сковороди, релевантне для сучасних лінгвістичних концепцій мотиваційного становлення вчинку. У цьому плані заслуговують на увагу дві позиції, що актуалізують роль мови у формуванні й виявленні мотиваційної сфери особистості: 1) думки філософа з

приводу того, як мовне маніпулювання ('затемнення мови') у стилі «Ангелській тон – адская думка» (с. 458), спотворюючи сутність істинного шляху («Мір мнит его быти горним, сирѣчь горким. И сіє клевета. Гора значит превосходство, не труд и горесть», – с. 451), конститує пов'язану зі смислами суб'єктивну реальність індивіда, спрямовує напрям його мислення й тим самим керує здійсненням вибору; 2) відстеження змістового наповнення текстів пісень подорожніх, мовна організація яких дозволяє "зчитувати" справжні мотиви їхніх вчинків.

Загалом же здійснені спостереження й узагальнення огранюють феномен мотиву як закорінений у сфері світоглядних смислів лінгвально маркований аспект свідомості індивіда. У цьому плані просвітницький мотиваційний фаталізм увиразнює трансцендентний смисл, що постулюється як глибинний імпульс до здійснення вчинку; сприйняття дійсності під радикалом емотивного модусу актуалізує смисл-гештальт як згусток смислів, що стає своєрідним субстратом мотиву вчинку; врешті, мисленнєва діяльність, яка здійснюється з опорою на мовні одиниці та їх значення, актуалізує розчленовані смисли, що слугують окресленню мотиву як підстави для прийняття рішення.

1. Заборна М. С. *Мотивна структура тексту як лінгвістична проблема. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Харків, 2022. Вип. 56. С. 187–203.*
2. Роменець В. А. *Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження. Київ: Либідь, 2005. 916 с.*
3. Роменець В. А. *Історія психології: XVII століття. Епоха просвітництва. Київ: Либідь, 2006. 1000 с.*
4. Сковорода Г. *Брань архистратига Михаила со Сатаною о сем: легко быть благим. Сковорода Г. Твори в двох томах. Т. 2. Київ: Видавництво Академії наук Української РСР, 1961. С. 438–469.*

Зьола М.Б., Львівський національний університет імені Івана Франка

ХУДОЖНІЙ СИНТЕЗ ЕКЗИСТЕНЦІЙНОГО МИСЛЕННЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ У ЛІРИЦІ УКРАЇНСЬКИХ ШІСТДЕСЯТНИКІВ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОГО ДОРОБКУ ІВАНА ГНАТЮКА, ВАСИЛЯ СТУСА, ІВАНА СВІТЛИЧНОГО)

Митці, передусім ті, що обдаровані небуденним талантом, мають власні мистецькі світи. У них читачі впізнають реальність, та ще більше вражають їх витвори авторської уяви, котра художньо транслюється крізь текст та черпає мотиви з глибинних джерел ментальності рідної нації і вселюдських надбань, присвоєних нею. Неповторні філософсько-мистецькі світи вимурувала й сформована на теренах УРСР письменницька генерація митців-шістдесятників, які намагалися укріпити національні ідеали, свободи та людську гідність. Оскільки, саме в цей час загострено постала проблема збереження самоцінності людської особистості, її внутрішнього духовного простору, тож особливої актуальності набуло сквородинівське філософсько-світоглядне осмислення людини та її екзистенції. Духовна атмосфера цієї доби дала поштовх художньому синтезу філософських концептів Григорія Сковороди у творчості шістдесятників.

Світогляд Григорія Сковороди з його духовною домінантою, неприйняттям марнот світу, неправди й зла виявився особливо близьким для покоління шістдесятників [16], які постали на оборону індивідуального духовно-морального виміру, зумовлюючи розвінчання радянських псевдовартостей. Кожен із них на свій розсуд сприйняв, а відтак і витлумачив у власній творчості багатогранну сквородинівську тему [16].

Давиденко О.В. РОЛЬ ФІЛОСОФСЬКО-КУЛЬТОРОЛОГІЧНИХ ІДЕЙ Г. СКОВОРОДИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СВІДОМОГО ГРОМАДЯНИНА	77
Данилевич Н.М., Дрозд К., Левчук В. СВОБОДА ОСОБИСТОСТІ У ПРАЦЯХ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	79
Дахній А.Й. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА ЯК «УКРАЇНСЬКИЙ СОКРАТ»: РЕЛЕВАНТНІСТЬ ПЕРИФРАЗУ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІ.....	82
Держко І.З. СКОВОРОДА ЯК АКТУАЛЬНИЙ МИСЛИТЕЛЬ СЬОГОДЕННЯ.....	84
Дзера О.В. «ВНУТРІШНЯ ЛЮДИНА» ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ І КАІН ІВАНА ФРАНКА: ШЛЯХ ДО ПІЗНАННЯ ЧЕРЕЗ СЕРЦЕ.....	85
Жигайло Н.І., Бойко С., Гусарук О., Соболта В. ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	89
Жигайло Н.І., Гаврилук У., Синюга О. ВЕЛИКИЙ ГУМАНІСТ ТА ЛЮБОМУДР ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА ПРО ДУХОВНУ ЛЮДИНУ.....	92
Заборна М.С. ЛІНГВАЛЬНЕ УВИРАЗНЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО АСПЕКТУ ПСИХОЛОГІЇ ТА ФІЛОСОФІЇ ВЧИНКУ В ТЕКСТІ КНИГИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ «БРАНЬ АРХИСТРАТИГА МИХАИЛА СО САТАНОЮ О СЕМ: ЛЕГКО БИТЬ БЛАГИМ»	94
Зьола М.Б. ХУДОЖНІЙ СИНТЕЗ ЕКЗИСТЕНЦІЙНОГО МИСЛЕННЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ У ЛІРИЦІ УКРАЇНСЬКИХ ШІСТДЕСЯТНИКІВ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОГО ДОРОБКУ ІВАНА ГНАТЮКА, ВАСИЛЯ СТУСА, ІВАНА СВІТЛИЧНОГО)	97
Івашків В.М. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА: СПРИЙМАННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛІША.....	100
Ільницька Д.В. ІДЕЯ «СРОДНОЇ» ПРАЦІ У ФІЛОСОФСЬКІЙ СПАДЩИНІ Г.°СКОВОРОДИ: СУЧАСНИЙ ВИМІР.....	105
Карась А.Ф. ФІЛОСОФІЯ СКОВОРОДИ ЯК РЕФЛЕКСІЯ ПРЕОБРАЖЕННЯ.....	107
Карацюба О.І. СПАДЩИНА ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ.....	111
Карівець І.В. СЕРЦЕ ЯК ВИРАЖЕННЯ ПЕРВИННОЇ ІНТЕНЦІОНАЛЬНОСТІ	112
Карпінська Р.І., Зошій І.В., Голоюх С.-М., Михалевич О. УПРАВЛІНСЬКІ ПРИНЦИПИ У ПРАЦЯХ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	113
Качмар В.М. ІДЕЯ САМОПІЗНАННЯ ТА САМОВДОСКОНАЛЕННЯ У ПРАЦЯХ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ЛІТЕРАТУРА.....	116
Кашуба М.В. МУДРІСТЬ ЯК ОСНОВА ЩАСЛИВОГО ЖИТТЯ У ТРАКТУВАННІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	118
Кіцера Н.І., Ковальчук Л.С. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА І МЕДИЦИНА.....	121
Ковальчук І.Л. БАЙКИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ФІЛОСОФСЬКИХ ІДЕЙ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	124
Копитко А.Д. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ В ЛИСТУВАННІ Г.С. СКОВОРОДИ ДО М. КОВАЛІНСЬКОГО.....	126
Копитко А.Д., Наконечний Р.А. Г.С. СКОВОРОДА ПРО КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ	130
Корнійчук В.С. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА І ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА В ШКОЛІ: УРОКИ ПСИХОМЕТРІЇ ЗНО.....	133
Кость С. НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗМІСТ ТВОРЧОСТІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	137
Кохан Р.А. СМИСЛОВА РОЗБУДОВА КОНЦЕПТУ РАДІСТЬ У ФІЛОСОФСЬКІЙ СПАДЩИНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	142
Кривейко Х.Р., Галюка О.С. СУЧАСНИЙ ПЕДАГОГ: НОВЕ БАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ІДЕЙ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	145
Криса Б. СМЕРТЬ І ВОСКРЕСІННЯ У «САДУ БОЖЕСТВЕННИХ ПІСЕНЬ» ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	148
Крохмальна Г.І. ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ КОНЦЕПТУ «СПОРІДНЕНА ПРАЦЯ» (НА МАТЕРІАЛІ СПАДЩИНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ)	152
Крохмальний Р.О. КОГЕРЕНТНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ЯК ЕКСПЛІКАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ТЕКСТАХ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	157